ZENDEGI-SALAM
ضمیمه روزنامه خراسان
چهارشنبه • ۲۱ شهریور ۱۳۹۷
۲ محرم ۱۴۴۰ • ۱۲ سپتامبر ۲۰۱۸
شماره ۱۹۹۱۳
۱۱۳۶

به بهانه روز ملی سینما، مرور فیلم‌های پرفروش دهه ۹۰ که یک معضل اجتماعی دستمایه ساخت شان است

نور تاباندن به آسیب‌ها

نسیم سهیلی | روزنامه نگار

مضامین اجتماعی یکی از موضوعات مورد علاقه سینماگران در طول تاریخ سینمای ایران بوده و هست. این موضوعات از یک سوی حکایت گر دغدغه سینماگران به عنوان عضوی از جامعه است و از سوی دیگر آینه ای از شرایط جامعه در دوره ساخت فیلم. ضمن این که با مرور فیلم های سینمای اجتماعی کشورمان در دهه اخیر و مقایسه اش با قبل، می توان دریافت که تمایل و جسارت فیلم سازان در به تصویر کشیدن آسیب های اجتماعی بیشتر شده است. در پرونده امروز زندگی سلام به بهانه ۲۱ شهریور روز ملی سینما، نگاهی داریم به چند فیلم پرفروش سینمای اجتماعی دهه ۹۰ ایران که سوژه اصلی آن ها، طرح یک آسیب اجتماعی و تلنگری به مخاطب و جامعه است، همچنین یک جامعه‌شناسِ سینمایی، به تحلیل ابعاد گوناگون پدیده سینمای اجتماعی در کشورمان می پردازد.

سرگذشت سینمای اجتماعی ایران؛ از فیلم فارسی تا تب فرهادی

بسیاری از فیلم های پیش از انقلاب اسلامی به دلیل استفاده از مضامین اجتماعی ضعیف و روزمره، تاریخ مصرف داشتند و کمتر به مذاق مخاطبان امروزی خوش می آیند. اگر دهه ۶۰ را دهه رونق سینمای کودک و اکشن بدانیم، باید اذعان کرد که در دهه ۷۰ انقلابی در مضامین اجتماعی به وجود آمد، سینماگران دغدغه مندتر شدند و محتوای فیلم نامه ها نیز پخته تر شد اما فیلم سازان هنوز با احتیاط به سمت و سوی مضامین اجتماعی گام بر می داشتند. فیلم های «قرمز»، «دوزن»، «شوکران» و «زیر پوست شهر» از جمله این آثار بودند که موضوعات اجتماعی حساس و مغفول سینمای ایران را مطرح کردند و فروش خوبی هم داشتند. در دهه ۸۰ نیز کارگردان ها تا حدی از خطوط قرمز مضامین اجتماعی عدول کردند و توانستند تابوشکنی کنند. اما این دهه را بیشتر باید دوران کمدی های سخیف نامید. در دهه ۹۰ اما فیلم های جدی و قابل تاملی با مضامین اجتماعی به چشم می خورد که نمایانگر دغدغه جدی سینماگران درباره این موضوعات است. بی شک فرهادی را باید سردمدار سینمای اجتماعی ایران دانست؛ از فیلم های «رقص در غبار» و «شهر زیبا» که بگذریم، فیلم های «چهارشنبه سوری»، «درباره الی» و «جدایی نادر از سیمین» از جمله فیلم های اجتماعی و پر مخاطب و مورد توجه منتقدین دهه ۸۰ بود که بازخوردهای خوبی در بین اهالی سینما داشت. مهم ترین نکته در سینمای فرهادی، مضامین اجتماعی فیلم های اوست که تقریبا همه، دغدغه های مشترک یک نسل و یک طبقه از اجتماع را بیان می کند. با هم، برخی از شاخص ترین فیلم های اجتماعی دهه ۹۰ را مرور می کنیم.

زندگی مشترک با تم خیانت
۱۳۹۰

دو فیلم «من همسرش هستم» کاری از «مصطفی شایسته» و «زندگی خصوصی آقاو خانم میم» به کارگردانی «روحا...حجازی»، تولید و اکران سال ۹۰ هستند که نامشان در میان فیلم های پرفروش همین سال دیده می شود. داستان هر دو فیلم درباره خیانت در روابط زناشویی است. معضلی که بیش از هر مضمون دیگری در سینمای اجتماعی ایران، به آن پرداخته شده و قهرمان های هر دو فیلم، در نهایت به این نقطه می رسند که هیچ چیز و هیچ کس، جای خانواده را نمی گیرد.

هتک حرمت و کودک ناخواسته
۱۳۹۱

فیلم «من مادر هستم» به کارگردانی «فریدون جیرانی» تولید سال ۹۱ است که در سال ۹۲ اکران شد و در همان سال توانست جزو پرفروش های سینما باشد. فیلمی که واضح و مستقیم معضل هتک حرمت یا همان تجاوز، بارداری ناخواسته و قتل عمد را بازگو می کند. این فیلم به دلیل ساختارشکنی، با استقبال و فروش خوبی مواجه شد.

هیس! دخترها فریاد نمی‌زنند
۱۳۹۲

«هیس دخترها فریاد نمی‌زنند» به کارگردانی «پوران درخشنده» از زمان کلید خوردن تا اکران در سال ۹۲ با حاشیه های زیادی همراه بود. این که یک کارگردان زن به سراغ معضلی اجتماعی برود که در سینمای مان مغفول مانده بود، جسارت زیادی می خواست. این فیلم درباره کودک آزاری و تبعاتِ آن، حتی در بزرگ سالیِ افراد است و به خانواده ها در خصوص مراقبت از کودکان و سکوت نکردن در برابر آزار جنسی به بهانه حفظ آبرو، هشدارهای جدی می دهد.

در مسیر ویرانی
۱۳۹۳

«خط ویژه» فیلمی به نویسندگی و کارگردانی «مصطفی کیایی» است که در سال ۹۳ موفق شد به فروش خوبی دست یابد. این فیلم درباره اختلاس و کلاهبرداری است. خرده خلافکارهای فیلم بر خلاف اغلب فیلم ها، این بار از طبقه متوسط جامعه هستند و عواقب این کار، آن ها را دچار مشکلات عدیده می کند و زندگی شان در مسیر نابودی قرار می گیرد.

یخبندان زندگی
۱۳۹۴

فیلم «عصر یخبندان» تولید سال ۹۳ به کارگردانی «مصطفی کیایی» توانست در سال ۹۴، یکی از پرفروش ترین فیلم های این سال باشد. فیلمی که روایت گر روابط فرازناشویی و خیانت است و البته در کنار این مسئله، به معضل اعتیاد نیز می پردازد. مادر خانواده در این فیلم، کسی است که برای رهایی از مشکلات زندگی، خودش را به دست مواد مخدر می سپارد.

اسیدپاشی، فقر فرهنگی و اقتصادی
۱۳۹۵

«لانتوری» به کارگردانی «رضا درمیشیان» در سال ۹۵ اکران شد. داستان تلخی که یک ماجرای اسیدپاشی را به تصویر می کشد. فیلمی که تماشایش برای زیر ۱۶ سال ممنوع شده بود. فیلم «ابد و یک روز» نیز به کارگردانی «سعید روستایی» دیگر فیلم پرفروش این سال است که به معضل فقر اقتصادی و فرهنگیِ منجر به اعتیاد و ازدواج اجباری در خانَواده ای از طبقه فرودست جامعه می پردازد.

فروپاشی یک زن
۱۳۹۶

«رگ خواب» به کارگردانی «حمید نعمت ا...» محصول سال ۹۴ است که در سال ۹۶ اکران شد. این فیلم برشی تلخ از زندگی زنی را روایت می کند که پس از بحران طلاق، به مرد متظاهری دل می بندد و پس از خیانت مرد، هم زندگی اش دچار دگرگونی می شود و هم خودش رو به اضمحلال می رود.

از اعتیاد تا قاچاق انسان
۱۳۹۷

فیلم «دارکوب» اثر «بهروز شعیبی» با موضوع اعتیاد، داستان زنی را روایت می کند که بر اثر مصرف مواد، تمام زندگی اش از دست می رود. «لاتاری» به کارگردانی «محمد حسین مهدویان» نیز فیلم اجتماعی و پر حاشیه سال ۹۷ بود که با موضوع قاچاق دختران ایرانی به دوبی، سر و صدای زیادی به پا کرد.

گفت‌وگو با دکتر «حامد بخشی» جامعه شناس و تحلیل گر اجتماعی سینما، درباره فیلم‌های اجتماعی ایران

فیلم‌هایی درباره و برای طبقه متوسط جامعه

به عنوان یک جامعه‌شناسِ منتقد سینما، به نظر شما در دهه ۹۰ تولید فیلم هایی که به یک آسیب اجتماعی بپردازند، به نسبت سال های پیش افزایش یافته است؟

بله. در دهه ۹۰ تولید فیلم های اجتماعی در ایران بیشتر شده است و طبق مطالعاتی که داشتم و با تحلیل محتوای ۱۰ فیلم پرفروش هر سال و در مجموع ۳۰۰ فیلم پس از انقلاب از سال ۶۰ تا ۹۵، نتایج جالبی به دست آمد. مسئله ای که سینمای دهه ۹۰ را به نسبت دهه های پیش متفاوت می کند، این است که جنبه اجتماعی در فیلم های این دوره بیشتر است و دو جریان عمده و اصلی در دهه ۹۰ بحث ناهنجاری های اجتماعی و مسائل زناشویی است که در مورد دوم، یک وجه جدی آن بحث آسیب های خانوادگی مثل خیانت است. مسئله خانواده و زناشویی در دهه ۶۰، ۱۰ درصد بوده در حالی که میزان پرداختن به این موضوع در دهه ۹۰ بیش از ۶۰ درصد است. همچنین نسبت به دهه ۸۰، این آمار ۱۰ درصد افزایش یافته است. پرداختن به مسئله ناهنجاری های اجتماعی نیز در دهه ۶۰، ۵ درصد بوده و در دهه ۹۰ به ۳۰ درصد رسیده که نسبت به دهه ۸۰، ۱۰ درصد افزایش یافته است.

این آمار را چگونه می توان به شرایط جامعه تعمیم داد؟ سینمای اجتماعی تا چه حد می تواند نمود شرایط جامعه باشد؟

ما هر چه جلو می رویم مسائل اجتماعی پررنگ تر می شود. از طرفی بخش عمده فیلم ها برای و درباره طبقه متوسط اجتماع ساخته می شود و این طبقه، مسئله عمده اش مسائل و روابط اجتماعی است. عمده فیلم سازان ما نیز از همین طبقه هستند و عموما یک فیلم ساز درباره طبقه خودش و برای آن ها فیلم می سازد، مگر این که دغدغه خاصی درباره طبقه فرودست یا بالادست داشته باشد، یا این که بخواهد با ساختن فیلمی متمایز، توجه منتقدان را به دست بیاورد. از سوی دیگر بخش عمده تماشاگران و سینماروهای جامعه ما نیز طبقه متوسط هستند با همان دغدغه های معمولِ اجتماعی. این که پرداختن به مسائل خانواده روند صعودی داشته، یعنی خانواده بین سینماگران و مخاطبان سینما، یک مسئله و چالش جدی است و به نوعی سینما احساس می کند خانواده دچار مشکلات متعددی است.

چرا بیشترِ آسیب‌های اجتماعی، گریبان طبقه متوسط جامعه را می گیرد؟

طبقه اجتماعی از دو دسته عینی و ذهنی تشکیل می شود. عینی آن طبقه ای است که فرد واقعا متعلق به آن است و بر اساس شاخص هایی نظیر درآمد، تحصیلات و شغل سنجیده می شود. طبقه ذهنی، ذهنیت فرد است که خودرا متعلق به کدام طبقه بداند. ۷۰ درصد جامعه ایران خودشان را متعلق به طبقه متوسط می دانند و اگر فردی به لحاظ ذهنیتی خودرا جزو طبقه متوسط بداند، انتظارات و توقعاتش بر اساس مقتضیات و سبک زندگی این طبقه شکل می گیرد. بخش عمده ای از مسائل اجتماعی ما از این نشئت می گیرد که می خواهیم زندگی در سطح طبقه ای بالاتر از خود داشته باشیم و همین باعث به وجود آمدن استرس ها و ناهنجاری های اجتماعی، ناشی از تفاوت بود و نمود ما می شود. بنابراین حتی بسیاری از مشکلات به ظاهر اقتصادی ما ریشه در مسائل اجتماعی مان دارند.

آیا وظیفه سینمای اجتماعی، فقط طرحِ مسائل و آسیب‌های اجتماعی است یا باید در انتها راهکار هم بدهد؟

سینما کارش ارائه راهکار نیست، یعنی از عهده اش بر نمی آید. این کار سیاست گذاران و متخصصان اجتماعی است. ویژگی اصلی سینما بازتاب دادن مسائل و نور تاباندن به معضلات است. اساسا رسانه دو کارکرد دارد؛ این که مانند آینه، مسائل ریز و درشت را به جامعه نشان دهد یا بر آن ها تاکید کند و هشدار دهد. وجه دیگر رسانه ترویج، تبلیغ و شکل دادن به ذهنیت ماست و هر دو وجه بسیار اهمیت دارد.

هم اکنون، ضعف عمده سینمای اجتماعی ایران را در چه می بینید؟

بیشتر فیلم های اجتماعی کشور ما، نگاه علمی و ساختاری به مسائل اجتماعی ندارند. یعنی به جای یک نگاه جامعه شناسانه به مسائل، به این مسائل با نگاه فردی و اخلاقی و سلیقه ای می پردازند.

جدول سخت [شماره ۴۲۰]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی

۱ - برطرف کردن - کنایه از متعجب و شگفت زده است - گوشت می فروشد ۲ - پستاندار حشره خوار کوچک آمریکایی - درست نویسی - راستا ۳ - بتی در عصر جاهلیت - آفتاب پرست - عهد و پیمان ۴ - بی قراری و پریشانی - قسمتی از زمان - رشته کوهی که آسیا را از اروپا جدا می کند - خودرأی ۵ - کلاف در و پنجره چوبی - به وجود آمدن - تغییر متناوب - مقام و منزلت ۶ - نوعی مسلسل دستی سبک - امام علی(ع) آن را زیور بی نیازی می داند - معروف ترین تلسکوپ فضایی ۷ - کلام خیال انگیز - حیوان حیله گر - بهشتی - مرسوم ۸ - به نفع او - کیسه پول قدیمی - جنگ در راه خدا - اثری به قلم دافنه دوموریه که یادآور سال های کودکی نویسنده است ۹ - نام کوچک هیتلر - گریزان - پسر سهراب در شاهنامه ۱۰ - قاره کریستف کلمب - مناسب تشریفات - بزرگ ترین ویولونیست قرن نوزدهم ۱۱ - لفافه - رمانی از میثاق امیر فجر، نویسنده معاصر - خوک وحشی.

عمودی

۱ - چاهک کف حوض - نوعی لباس مردانه و زنانه ۲ - عظمت - ضرر و زیان بزرگ - فاصله بسیار کم ۳ - برادر پدر - پرندگان - قلعه حکومتی ۴ - فردای دیروز - کاخ خشایار شاه در مرتفع ترین قسمت تخت جمشید ۵ - نزدیک شدن - جنگ معروف مسلمانان و رومیان که در سرزمین اردن روی داد ۶ - جانشینی - سرگردان ۷ - ورزش گوی و چوگان - پارچه ای با خاصیت ارتجاعی ۸ - همسر زن - شهری در آذربایجان غربی - مرحله خواب عمیق ۹ - غذایی نرم و رقیق از آرد برنج - نویسنده آلمانی رمان گرگ بیابان ۱۰ - دانه های ریز گیاهی برای مداوای سرفه های مزمن - یکی از سه حالت ماده ۱۱ - شکم - سرمای شدید ۱۲ - آبشاری در کانادا - پیدا نمی شود ۱۳ - بله شیرازی - تخت پادشاهی - قلم انگلیسی ۱۴ - آقای فرانسوی - پول زور ۱۵ - پول نیجریه - مجال و فرصت ۱۶ - کیسه عضلانی که ادرار در آن جمع می شود - لاغر ۱۷ - خون ریز - از گازهای تشکیل دهنده هوا ۱۸ - راستی و درستی - کوه ها - سوره سی و ششم ۱۹ - تکرار حرفی - ماده ای معطر برای خوشبو کردن زلف در قدیم - پیشوندی منفی ۲۰ - بلدرچین - پایدار.

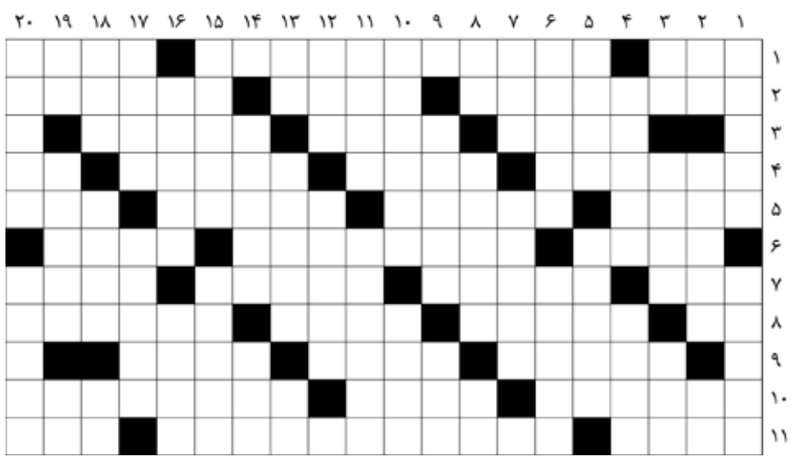

جدول متوسط [شماره ۷۲۱۰]

طراح جدول: مجید شادروح

افقی

۱- آراستگی و نظم - وصله - رود مرزی - سپهر ۲- شریک - گرمابه - سازش - موسس ۳- لحظه - سنگ ترازو - نت چهارم - قانون مغولی - قدم یک پا ۴- واحد سطح - محکم - ظهور - شیون - زهر ۵- عدد ماه - شمالی ترین کشور اروپا - شادی و طرب ۶- فرشته موکل بر مهر و محبت - هزینه غیر ضروری - عقاب سیاه - خستگی ناپذیر ۷- پیامبر نقاش - روز بیست و هشتم از هر ماه خورشیدی - دویار هم قد ۸- تکرار حرف - جوانمردی - رود اروپا - طلایی - حمار ۹- دریا - قصه - برج داستانی - باند - ناشنوا ۱۰- فراگیری - تعلیم - ریز نمرات - توانایی خواندن و نوشتن ۱۱- مخلوط شوره، زغال و گوگرد که خاصیت انفجاری دارد - از حروف الفبا - رگ ها - از انواع کنگره دوزی

عمودی

۱- چاشنی دوسویه - تست - وقت استراحت ۲- از گل های زینتی - شاعر نوپرداز ۳- سلاح کاشتنی - ظلم - دانه کش بی آزار ۴- از حروف الفبای بیگانه - شهری باستانی در بوشهر که زمانی از مهم ترین بنادر خاورمیانه بود - می دهند و رسوا می کنند ۵- دوستی - نوعی میمون ۶- آزادگی - مادر جنوبی ۷- مرهم - درنگ ۸- اسب چاپار - پول خارجی - ساز ۹- رطوبت - از شهرهای کردستان - سرما ۱۰- صورتی فلکی در نیمکره شمالی - تونلی که انگلستان را از طریق خشکی به قاره اروپا متصل می کند ۱۱- آبله - از دانشگاه های قدیمی آمریکا ۱۲- مایه حیات - سجن - خشکی ۱۳- ایده - عدل - کشتی جنگی ۱۴- سرنیزه - قایق کوچک ۱۵- سمت چپ - مسلک ۱۶- اینک - مساوی عامیانه ۱۷- دشنام - برابر - پسوند شباهت ۱۸- دارایی - زمستان - شانه ۱۹- همدم - ویران ۲۰- ساز شاکی - از دستگاه های هفت گانه موسیقی ایرانی - گوهر

کالج زبان ماهان
بزرگترین و مجهزترین مجموعه زبان در کشور
مهلت ثبت نام ۱۵ مرداد
ثبت نام ترم دوم کلاس های مکالمه ترم تابستان خردسالان، نوجوانان و بزرگسالان
برگزار کننده برترین و با کیفیت ترین دوره های مکالمه زبان در کشور
تنها موسسه تضمین کننده کسب نمرات 6 و 7 در آموزش آزمون اصلی IELTS
ساختمان مرکزی: هاشمیه ۱۸، نبش صارمی ۱۹ - تلفن: ۳۸۸۱۲۶۴۰
شعبه سجاد (بزرگسالان): بلوار سجاد، نبش بزرگمهر جنوبی ۲۲، پلاک ۲۴۴ - تلفن: ۳۷۶۲۴۱۴۶
شعبه سجاد (کودک و نوجوان): بلوار سجاد، حامد شمالی ۱، پلاک ۲۵ - تلفن: ۳۶۰۴۵۷۲۹
mahan_LC
www.mahancenter.ir
MahanLanguageCollege

گروه صنعتی سایان
مشاور، طراح و مجری:
- سالن های فلزی سوله
- اسکلت فلزی ساختمان های طبقاتی
- انواع جرثقیل سقفی
Email: sayansteel@yahoo.com
۰۵۱-۳۳۴۴۳۳۳۳
تلفن:

صفحه آرایی
واحد صفحه‌آرایی روزنامه خراسان
سفارش می پذیرد
۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰
layout@khorasannews.com

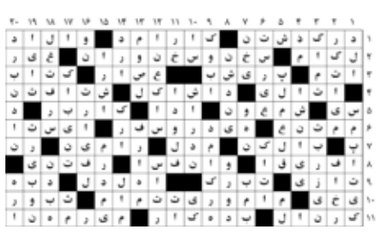

حل جدول شماره ۴۱۹

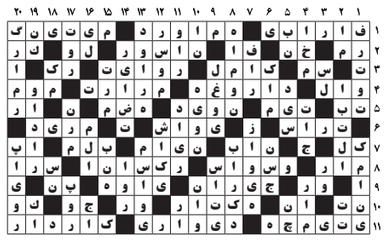

حل جدول شماره ۷۲۰۹